

Vitřáková okna kapličky sv. Josefa ve Znětínku

Svatý Josef byl manžel Panny Marie, která porodila Ježíše Krista jako Božího Syna (Boha Otce). Josef byl synem Jakoba (Jakuba) z kmene Judy. Jeho památku slaví celý římskokatolický svět 19. března. Tradičně uvádí, že sv. Josef byl povoláním tesař, použité řecké slovo τέκτων (tekton, odtud je odvozeno slovo technika) má však obecnější význam, označuje „muže, který pracuje se dřevem, kameny či železem“. Podle židovské tradice je také pravděpodobné, že vyučil tesařskému řemeslu i Ježíše samotného.

Josef byl s Pannou Marií zasnouben, ale než „se sešli“, počala z Ducha Svatého (Mt 1,18). Protože Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vystavit hanbě, rozhodl se ji potají propustit. Ve snu se mu však zjevil anděl Páně a řekl, že se nemá bát Marii k sobě přijmout, protože to, co v ní bylo počato, bylo z Ducha Svatého, a že se jí narodí syn, kterému má dát jméno Ježíš. To se taky pak stalo. Mezitím ale podle nařízení císaře Augusta (LK 2,1) probíhalo v Izraeli sčítání lidu, a protože Josef byl z Davidova rodu, musel se jít s těhotnou Marií nechat zapsat do Judska, do Betléma a shodou okolností se stalo, že se Ježíš narodil tam. Po narození se mu přišli klanět mudrci od východu – tři králové – a když odešli, zjevil se Josefovi zase anděl, který mu řekl, že má vzít dítě a matku a prchnout do Egypta, protože Herodes bude v Betlémě hledat dítě a bude ho chtít zahubit. Poté tedy prchli do Egypta, kde byli až do Herodovy smrti. Když Herodes zemřel, Josefovi to zase oznámil anděl Páně, s tím, že se má vrátit zpátky do Izraelské země (Mt 2,21). Protože ale v Judsku kraloval Archealos, Herodův syn, šel Josef raději (na pokyn, který dostal ve snu) do Galileje, do Nazareta.

Sv. Josef bývá vyobrazen v truhlářské dílně s pracovními nástroji. Svátý Josef je patronem profesí tesařů, truhlářů či řezbářů, bečvářů (výrobce beček, sudů a kádí) a kolářů (výrobce a údržbář zemědělského nářadí: trakaře, žebříňáky, násady, hrábě, loukoťových kol a saní). Josefova bílá lilie je atributem duchovní čistoty.

Svatá Terezie z Lisieux (2. ledna 1873, Alençon – 30. září 1897, Lisieux), v počestně podobě *Terezie Martinová* a řeholním jménem **Terezie od Dítěte Ježíše a svatě Tváře**, někdy označovaná též jako "Terezička" nebo "Terezie od Ježíška", byla francouzská řeholnice nyní uctívaná jako katolická světička, panna a mystička, velká postava karmelitánského řádu. Pius XI. ji v roce 1925 svatořečil a papež sv. Jan Pavel II. ji v roce 1997 v apoštolském listě *Divini Amoris Scientia* prohlásil za učitelku církve (*Doctor Amoris*).

Terezie byla jako nejmladší z devíti dětí Louise Martina a jeho manželky Zélie. Měla čtyři sestry: Marii, Pavlínu, Leonii a Célinu, další čtyři sourozenci (2 sestry a 2 bratři) zemřeli v dětském věku ještě před Tereziiným narozením. Terezií byla při křtu za kmotru její sestra, tehdy třináctiletá Marie. První roky svého života prožila Terezie v Alençon, po smrti Zélie Martinové (zemřela 28. srpna 1877) se celá rodina přestěhovala do Lisieux, kde žil se svou rodinou bratr Tereziiny matky, Isidor Guérin. Terezie vyrůstala v katolické rodině. Od roku 1881 navštěvovala školu benediktinek v Lisieux. Když jí bylo 9 let, roku 1882, vstoupila její sestra Pavlína, kterou Terezie považovala za svou druhou matku, do kláštera karmelitek v Lisieux a přijala řeholní jméno sv. Anežka od Ježíše. Pavlínu posléze (roku 1886) následovala i nejstarší ze sester Martinových, Marie. Terezie již od dětství cítila povolání k zasvěcenému životu a toužila se, stejně jako její sestry, stát karmelitkou. V patnácti letech byla Terezie Martinová zcela výjimečným způsobem přijata do řádu karmelitek. Byla příliš mladá, musel o tom vědět i tehdejší papež Lev XIII. a Terezie musela mít povolení diecézního biskupa. Karmelitky v Lisieux ji měly za pyšnou a domýšlivou, protože jí příliš nerozuměly, po určitou dobu vše doplňovalo až chorobné autoritářství představené karmelu, matky Marie Gonzagy. V Karmelu v Lisieux se z Terezie Martinové stává sestra Terezie od Dítěte Ježíše a svatě Tváře. Známa je ale více podle města, protože se tak snáze rozliší od svatě Terezie z Ávily.

Terezie sice navenek působila velice vyrovnaně, ale trpěla celý život stavou úzkosti. Často ji trýznila myšlenka, že ji Bůh opustil, i nejsilnějším pokušením ale dokázala odolat. Někdy nabývala přesvědčení, že bude zatracena, ale dokázala se odevzdat Boží lásce. Život v klášteře karmelitek byl tvrdý. Střídala se manuální práce, chórová modlitba, a to tak, že na spánek bylo vyhrazeno jen 6 až 7 hodin. Terezie na popud své převorky navíc psala své vzpomínky z dětství, tak vznikl spis dnes známý jako *Dějiny duše*. Tereziino křehké zdraví tvrdý život v klášteře nevydrželo. V roce 1896 začala kašlat krev, o rok později zemřela na tuberkulózu.

Na obrázcích bývá Terezie znázorňována často v řeholním oděvu s křížem a růžemi, protože před svou smrtí slíbila, že bude z nebe sypat růže.

Vitrážová okna kapličky sv. Josefa ve Znětínku

Svatý Václav (narozen asi 907 – 28. září 935, příp. 929) byl český kníže a světec, který je hlavním patronem českého národa a symbolem české státnosti. Podle pověsti byl vychováván svou babičkou sv. Ludmilou a vzdělával se na Budči. Svátý Václav je prvním světce českého původu, příslušníkem první dynastie panovníků – rodu Přemyslovců, symbolem české státnosti a patronem České země. Je jedním z nejoblíbenějších českých svatých, mučedník, postava, jejíž tradice sehrála velmi důležitou úlohu v emancipaci českého státu a přemyslovské dynastie v rámci křesťanské Evropy. První akt, který posmrtně zdůraznil Václavův význam, provedl zřejmě v pokání sám vrah Boleslav, který tři roky po bratrově smrti nechal jeho ostatky převézt na Pražský hrad. Další kult byl pěstován v církevním prostředí, ze kterého pochází o několik desítek let mladší první dochované legendy. Již od 10. století se tedy projevuje dvojitý význam Václava: jako světce vyznačujícího se křesťanskými ctnostmi a jako symbolu vládce, přemyslovské dynastie a českého státu. Toto dvojitý pojetí Václava se v různých podobách a proměnách objevuje po celou následující historii až do současnosti. Svátý Václav je jediným českým světce, jehož svátek je součástí celosvětového kalendáře římskokatolické církve.

Vyzdvihovanými přednostmi jsou: zbožný a mravný život, horlivost pro čest a slávu Boží, péče o rozšíření křesťanské víry v celém národě, stavba četných křesťanských kostelů, častá návštěva bohoslužeb, všestranné konání skutků milosrdenství a lásky. Václav ctil svou babičku, pečoval o chudé, nemocné a sirotky, poskytoval přístřeší a pohostinství pocestným a cizincům a netrpěl, aby se komukoliv stala křivda. Byl osobně statečný. Jako kníže byl výborný jezdec na koni. Toto vše se dle tradice událo v období mezi jeho 18. a 22., resp. 28. rokem života až do jeho smrti.

Sv. Václav bývá vyobrazován s knížecí čapkou nebo korunou, křížem, přilbicí, zbrojí, mečem, kopí, štítem, s erbem černé orlice a vinnou révou (symbolikou hojnosti a životní energie, odkaz na legendu, ve které sám sv. Václav připravuje mešní víno).

Svatá Cecílie (cca 200 Řím – 22. listopadu 230 Řím) byla římská mučednice a svatá katolické i pravoslavné církve, patronka duchovní hudby, muzikantů (varhaníků), zpěváků, básníků, řemeslníků zhotovujících hudební nástroje a slepců. Podle legendy pocházela ze starého římského rodu Ceciliů. Již v mládí se stala horlivou křesťankou. Nosila sice šaty odpovídající vznešenému stavu, ale pod ně si oblékala žíněnou košili. Nepotrpěla si na zábavy, ale učila se hudbě a zpěvu, aby takto mohla chválit Boha. Zavázala se slibem věčného panenství. O její ruku požádal Valerianus, pohanský mladík s nejlepší pověstí. Cecílie prosila anděly o přímluvu, aby si uchovala panenství i přesto, že vstoupí do stavu manželského. Po svatbě oznámila manželovi, že jejím vyvoleným chotěm je Ježíš Kristus a ten jí dal za strážce anděla, který stráží její tělo. Pokud by snad chtěl její panenství porušit, bude andělem zahuben. Valerius byl pohan a nechtěl Cecílii uvěřit, když žádného anděla neviděl. Cecílie mu vysvětlila, že i on anděla uvidí, když uvěří v Boha, Ježíše Krista a dá se pokřtít. Poslala ho za svatým kmetem Urbanem. Stařec ho skutečně získal pro křesťanskou víru. Jakmile se Valeriánus vrátil domů nalezl Cecílii pohrouženou v modlitbě a vedle ní zářícího anděla se dvěma kyticemi růží a lilíí. Anděl pravil: „Přináším tyto květy z ráje nebeského. Květy nepozbudou krásy ani vůně, budete-li je chovati s čistým srdcem a neposkvrněným tělem.“

Podobně s pomocí svatého Urbana získali pro křesťanskou víru i Valeriánova bratra Tiburcia. Všichni pak zahynuli mučednickou smrtí při pronásledování křesťanů. Oba bratři byli jako šlechtici s'tati mečem. Svým odhodláním a pevnou vírou zapůsobili na velitele stráže Maxima. On také přijal víru a byl utlučen kyjem. Cecílie ještě stačila veškerý svůj majetek uchránit před konfiskací tím, že ho všechen rozdala chudým. Podle rozsudku měla podstoupit trest smrti ve vlastní lázni udušena vedrem a horkou parou. Když však zůstala i ve žhavé komoře živa, dali ji také stít. Kat jí zasadil tři rány mečem do šíje a domníval se, že je mrtva. Cecílie však ještě tři dny žila.

Cecílie patří dodnes ke zvláště oblíbeným světicím, která má svátek 22. listopadu. Jméno Cecílie bylo v dřívějších dobách jedním z nejčastějších dívčích jmen. Sv. Cecílie je patronkou hudby a slepců, bývá vyobrazována s růží či hudebními nástroji (nejčastěji s varhany nebo houslemi).

